

Komandi partur
Í komandi parti greiðir
Valdemar millum annað frá um
smiðjuna hjá pápa sínum.

Hvanngarðar vóru eisini vanligir. Hetta er tann í Ytstahúsi.

gingu gjøgnum gravirnar við síðuna av akrinum í langum stivlum og róku rotturnar frammanfyri okkum. Tá vit so komu undan, stóðu aðrir har og slógu rotturnar til deyðis.

Rottan hevur ofta verið ring fyri føroyingin. Hon man mang-an húðarskógvin hava beint fyri.

Pápi segði frá konu, sum las lestur. Hon las, at "Gud sá, at alt, han havde gjort, var sære godt". Tá leyp maðurin upp og langaði nevan í borðið og segði, at tað passaði ikki, tí rottan var eitt óreint ting.

Skurður og tresking

Tá akurin var blivin gulur, ráddi um at fáa hann skornan, tí um ættin kom av útsynningi, kundi kornið leggja seg niður, og tað var ikki so gott.

So bleiv akurin skorin. Her skuldu serliga teir yngri ansa væl eftir, tí tá kundi man fáa eitt aks stungið inn undir skjúrtuna og tað stakk illa og skreið øgiligt. Tað mátti bara fáa frið, tí brotnaði aksið, so fekst tað ikki úr aftur.

Kornið varð bundið saman í bundir og bleiv borið inn og ripað. Riparin stóð í kjallaranum. Har blivu øksini slitin av og fylt í leypar. Í mínari tíð fóru vit inn á Toppafløtur, innasta húsið undir Gøtueiði. Gøtueiði og Skipanes vóru sum ein bygd, men tær vóru í hvør síni kommunu.

Á Toppafløtum búði Josefina, sum hevði sornhús. Maður hennara, Rasmus, ættaður úr Kunoy, var deyður tá.

Tá var eingin vegur norður hagar, so tað var farið inn við báti. Korn, torv og epli vóru við í bátinum. So varð kornið borið niðan og koyrt uppá sornið og eldur kyndur undir korninum. Vit byrjaðu beinanvegin at stinga epli inn í eldin. Hetta vóru jóladagar hjá mær. Eg slapp frá at hoyra rópini úr smiðjuni hjá pápa, har tað jú gekk so nógv fyri seg.

Mamma og eg fóru so út um kvøldið, og Josefina passaði kornið. Bæði við at venda og ansa eftir, at ikki eldur kom í. Hon helt vakt alla náttina.

Eg siggi enn fyri mær Josefinu og mamma liggja á knæ og treskja. Tær høvdu bundið turriklæði um høvdið, so dumban ikki festist í hárið.

Kornvelta

Einaferð fingi hesir jóladagar ein enda. Teir eldru beigggjarnir komu so við báti inn eftir korninum. So varð borið oman í bátin. Tá alt var komið í bátin, komu Josefina og mamma spakuliga gangandi og prátandi oman gjøgnum bøin. Eingin mátti hoyra, hvat tær tosaðu um. Beigggjarnir róptu á mamma um at skunda sær, tí báturin lá og knilt í fjøruni. Men sama gjørdi, tær hildu áfram við sínum práti.

Tá komið varð oman á bakka steðgaðu tær. Tá fór Josefina inn í bringuna og tók eina rullupylsu og gav mamma hana. Tað má sigast at vera makaleyst. Fyrst at liggja og stríðast fyri okkum og síðan at geva okkum eina gávu afturat!

Cecil, yngsti sonurin hjá Josefinu, fortaldi mær, at pápi

altíð smíðaði teimum okkurt afturfyri.

Idyllurin burtur

Tá Josefina doyði í 1943 bleiv tann idyllurin burtur. Dagarnar inni á Toppafløtum hildu upp at, og tá fór eisini royksmakkurin úr mjølinum. Tá fór pápi at turka kornið í hjallinum. Hann

Mammu og pápa dæmdu betri, tá kornið var væl malið. Varð ov nógv koyrt í eyga á kvørnini, bleiv mjølið grovari. Tí stoypti pápi oman á tann ovara kvarnarsteinin, so hann bleiv tyngri. Tá gjørdist mjølið finari.

Hvønn einasta dag vóru styrkiroyndir gjørdar við kornmaling. Tað ráddi um at kunna malauttan íhald, meðan korn varð koyrt í eygað og ikki mátti steðgast á. Sum 4-5 ára gamal orkaði ein nú ikki so nógv, tá var neyðugt at steðgað á við hvørt. Tá plagdu tey at siga í køkinum: "Hatta man vera Valdimar!"

Tað var tað sama í smiðjuni hjá pápa. Har var altíð okkurt ein mátti lyfta. Tað vóru sleggjur, amboltar í ymskum støddum. Og kláraði ein tað ikki, so varð ein kallaður bæði eitt og annað.

Var tað spøkilsis?

Í gomlum húsum vóru mong óljóð. Kúgvinn í kjallaranum var góð at skylda uppá, um okkurt ljóð var, sum ikki kundi forkláast. Tað kundi vera hon, sum sló hornini upp undir gólvið.

Men tá ið kúgvinn ikki var meira, var einki at skylda uppá, og tá kundi ein gerast ræddur.

Aftur til kvørnina. Eitt kvøldið seint hoyra vit kvørnina mala, og tað var ikki smávegis sum hon mól - alt ristist. Men so tagnaði hon. Eingin tordi oman í kjallaran, tí tað var myrkt. Tá ið farið var oman í kjallaran um morgunin, tá tað var blivið ljóst, sóu vit, at tann ovari kvarnarsteinurin var farin oman av og lá skeivur á kvørnini. Tað var ikki bara at siga tað at fáa hann fluttan. Hann var jú nógv tyngri enn vanligir kvarnarsteinar, tí tað var stoypt oman á hann. Vit ivaðust ikki í, at hetta máttu vera okkurt spøkilsis.

Eisini torv

Ein treyt fyri at liva í hesi bygðini sum í øllum øðrum bygðum, var at tað logaði á grúgvuni. Tí mátti torv til.

Hugsandi skuldi verið, at menn sluppu at skera torv í haganum, haðani trøðin var innlögð. Men so var ikki. Bøndurnir høvdu ikki nóg mikið av torvi til sín sjálvs.

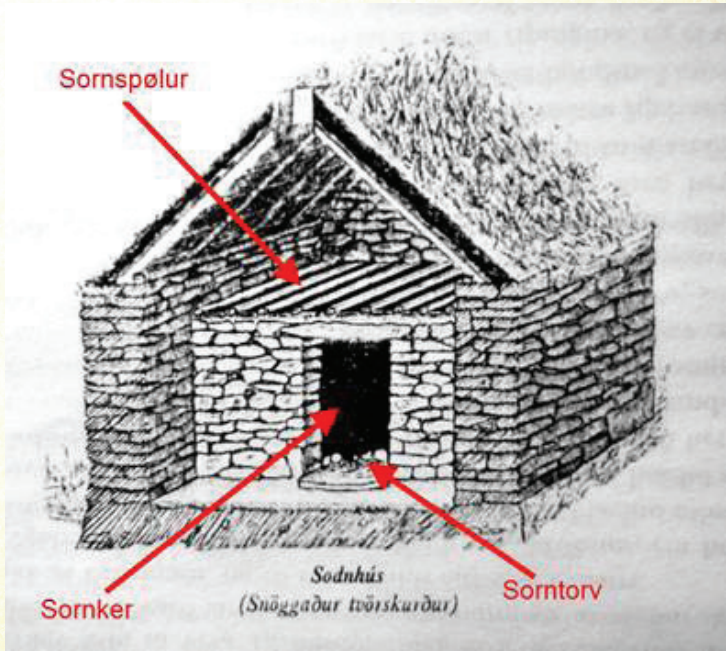
Teir menn, sum settu seg niður á Skipanesi, fingi loyvi til at skera torv ymsa staðni á fjørðinum. Rættindini til torvið lógu mestsum til húsið í flestu førum, og tey arvaðust frá manni til mann.

Flutningurin av torvi hevur fyri tað mesta verið við báti inn ella út eftir fjørðinum. Beringin hevur verið til og frá bátinum.

Langabbi mín, Jacob Niclasen, hevði torvheiðar yviri í Miðhaga á Skála. Hetta var omanfyri Seiðabergsklett nakað nær bakkanum, vestanfyri Fiskahyl í Skálabotni og millum Áirnar norðuri í Ánum. Abbi mín Jacob Jacobsen, Lenu Jákup, hevði torv í Tundradali.

Av Tundradali og fyri ein part eisini av Ánadali var torvið seinastu tíðina flutt við rennistrongi oman til sjóvarmálan. Rennistrongurin var ein jartráður, ið var spentur upp og smurdur. Til at høgga í kjaftbandið á torvsekkjunum var ein jartráður, ið var boygdur sum ein opin ringur, nýttur. Oman av Tundradali eru 600 favnar.

Mestsum allar kráir og gróthús, har torv varð goymt, stóðu niðri á bakkanum, so styttri skuldi vera at bera úr bátinum.

Sodnhús